



Informacja

nt. zmiany definicji rolnika aktywnego zawodowo

I. Przepisy UE

Zgodnie z przepisami UE od 2023 r. płatności bezpośrednie i płatności ONW są przyznawane wyłącznie rolnikom aktywnym zawodowo, co oznacza, że stosowanie definicji aktywnego rolnika jest obowiązkowe dla państw członkowskich.

Definicja rolnika aktywnego zawodowo, zawarta w przepisach UE¹, odnosi się bezpośrednio do podmiotu składającego wniosek o płatności i faktu uzyskiwania przez ten podmiot dochodów z działalności rolniczej. Natomiast państwom członkowskim pozostawiono swobodę we wdrażaniu tej definicji, z wykorzystaniem takich kryteriów jak:

- badanie dochodów,
- nakłady pracy w gospodarstwie,
- przedmiot działalności,
- wpis do rejestrów krajowych lub regionalnych.

Ponadto państwa członkowskie mogą:

- wykorzystać jako narzędzie uzupełniające negatywną listę działalności pozarolniczych;
- ustalić, na podstawie swoich uwarunkowań krajowych lub regionalnych, kwotę płatności bezpośrednich nie wyższą niż 5 tys. EUR, poniżej której rolników w każdym przypadku uznaje się za rolników aktywnych zawodowo.

II. Rozwiązanie przyjęte w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR)

W PS WPR przyjęte zostały rozwiązania, które obowiązywały w Polsce w latach 2015-2017.

¹ Art. 4 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

Rolnicy, którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nieprzekraczającej 5 tys. EUR są automatycznie uznawani za aktywnych zawodowo.

W przypadku, gdy kwota płatności za poprzedni rok przekracza 5 tys. EUR - rolnik jest uznawany za aktywnego, jeżeli nie prowadzi żadnej z działalności wymienionej na negatywnej liście, tj. zarządzanie portami lotniczymi, administrowanie wodociągami, trwałymi terenami sportowymi i rekreacyjnymi, świadczenie usług przewozu kolejowego lub w zakresie obrotu nieruchomościami.

Niemniej jednak, rolnik prowadzący tego rodzaju działalność może zostać uznany za aktywnego, jeżeli:

- działalność rolnicza jest jego działalnością przeważającą²,
- lub udokumentuje, że:
 - jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego jego przychodu, lub
 - kwota płatności bezpośrednich, jakie mu przysługiwały za poprzedni rok, wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej.

III. Propozycja zmiany definicji rolnika aktywnego zawodowo

Zamiast obecnie obowiązujących rozwiązań proponuje się następujące:

1. ustanowienie katalogu rolników, których działalność pozwala na automatyczne uznanie ich za rolników aktywnych zawodowo, np. rolnicy:
 - posiadający zwierzęta zarejestrowane w IRZ (ok. 361 tys.)
 - **Do rozstrzygnięcia pozostaje jaki poziom obsady przyjąć na 1 ha?**
 - otrzymujący płatności związane z produkcją do roślin (ok. 338 tys.),
 - otrzymujący płatności z tytułu wybranych ekoschematów: (i) Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, (ii) Integrowana Produkcja Roślin, (iii) Biologiczna ochrona upraw (ok. 392 tys.) oraz (iv) Płatności Ekologicznych (ok. 21 tys.).

Szacuje się, że takich beneficjentów jest **ok. 570 tys.**

2. w przypadku pozostałych rolników (tj. **ok. 660 tys.**), weryfikacja aktywności rolniczej odbywałaby się na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych na działalność rolniczą lub przychodów z działalności rolniczej.

W celu wdrożenia tego podejścia proponuje się uwzględnić następujące kryteria:

- 1) **koszty ponoszone na działalność rolniczą** - w tym celu należy ustalić:

² co wynika z danych zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) lub Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) lub z dokumentów z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON)

- a) katalog uznawanych kosztów, np: nawozy, środki ochrony roślin, materiał siewny i rozmnożeniowy, czynsze dzierżawne, koszty zabiegów prowadzonych usługowo, praca najemna, ubezpieczenia, koszty specjalistyczne (defolianty, regulatory wzrostu itp.);
- b) okres, w jakim koszty powinny zostać poniesione, żeby mogły zostać uznane, np. rok poprzedzający złożenie wniosku;
- c) minimalny poziom kosztów, np. na ha UR, tak aby uniknąć tworzenia fikcyjnych sytuacji (minimalna faktura przy bardzo dużym areale).

➤ **Do rozstrzygnięcia pozostaje jak określić minimalny koszt?**

- powyżej stawki PWD – 112,93 EUR/ha (483 zł/ha)? – *weryfikacja kryterium prowadzenia produkcji*
- czy powinien być wyższy np. od kosztu koszenia, tj. ok. 200-300 zł/ha – *weryfikacja kryterium utrzymywania gruntów w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy*
- czy powinien być jednolity w całym kraju?
- zgodnie z min. poziomem kosztów, np. na podstawie FADN³:
 - w prod. roślinnej – 137 zł/ha
 - w prod. zwierzęcej – 457 zł/LU

2) **przychody z działalności rolniczej** – w tym celu należy ustalić:

- a) katalog uznawanych przychodów, np.: sprzedaż płodów rolnych (produkcja roślinna i zwierzęca);
- b) okres, w jakim przychody powinny być osiągnięte, żeby mogły zostać uznane, np. rok poprzedzający złożenie wniosku;
- c) minimalny poziom przychodów, np. na ha UR, tak aby uniknąć tworzenia fikcyjnych sytuacji (minimalna faktura przy bardzo dużym areale).

➤ **Do rozstrzygnięcia pozostaje jaki powinien być minimalny poziom?**

- 3) **Inne sposoby.** Jakie inne sposoby udokumentowania działalności rolniczej? Np. zawarte umowy kontraktacji, umowy dostawy itp.

³ Zgodnie z analizą IERiGŻ z dnia 3.01.2025 r. minimalna wartość kosztów bezpośrednich na 1 ha UR wyniosła 70 zł przy sprzedaży ogółem na 1 ha o wartości 660 zł (na podstawie danych FADN z lat 2022-2023).

IV. Dodatkowe kwestie do rozstrzygnięcia przy formułowaniu nowej definicji rolnika aktywnego zawodowo

Z uwagi na zobowiązania UE w ramach WTO, definicja rolnika aktywnego nie może powodować zawężania wsparcia tylko do rolników prowadzących produkcję. Wystarczające jest utrzymywanie gruntów rolnych w dobrej kulturze, co uwzględnić projektując nową definicję.